

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **V. Š.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. V. P., advokátkou v B., proti žalovanej **D. P.**, bývajúcej v B., **o zaplatenie 99 581,76 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 6 C 445/2011, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2012 sp. zn. 2 Co 137/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V uznesením zo 7. marca 2012 č.k. 6 C 445/2011-64 žalobkyni nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Svoje rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich z výsledkov šetrení osobných (rodinných, sociálnych), majetkových a príjmových pomerov žiadateľky, na základe ktorých dospel k názoru, že tieto neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. mája 2012 sp. zn. 2 Co 137/2012 napadnuté uznesenie potvrdil. Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, lebo súd prvého stupňa správne posúdil, že zistené pomery žiadateľky neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Zdôraznil, že nie je možné pri rozhodovaní vychádzať iba z pravdepodobného tvrdenia, resp. pravdepodobných výdavkov žiadateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, keďže majetkové, sociálne a finančné pomery musí mať súd pri rozhodovaní vždy bezpečne preukázané.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedla, že tým, že súd jej nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, jej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že pri uplatnení svojho práva postupovala v zmysle § 138 ods. 2 O.s.p. a súd ju nevyzval na predloženie ďalších dokladov preukazujúcich jej majetkové a sociálne pomery, v dôsledku čoho nemohol spravodlivo posúdiť a vyhodnotiť jej žiadosť. Súdny súd jej tak nevytvorili dostatočnú procesnú možnosť, aby doložila podanú žiadosť primeraným spôsobom. Doklady o opodstatnenosti uplatneného nároku mala a má k dispozícii. Uvedeným postupom sa porušilo jej právo na súdnu ochranu v zmysle § 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutie z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak dovolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ dovolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľky dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobkyňa netvrdila, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľka v dovolaní výslovne namieta, že pri rozhodovaní o ňou podanej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho – zákonu sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

Pokiaľ dovolateľka tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov, dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nebola žalobkyni odňatá

možnosť pred súdom konať. Tento záver vyplýva z toho, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení žalobkyne majúcich za následok odňatie jej možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že jej nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobkyne v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pri posudzovaní dovolania žalobkyne podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka, že prvostupňový aj odvolací súd nesprávne posúdil zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. dospel k nesprávnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku. Dovolateľka teda namietala, že týmto dovolaním napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, resp., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (možno ním odôvodniť procesne prípustné dovolanie), nesprávnosť právneho posúdenia ale nezakladá žiadnu z väd v zmysle § 237 O.s.p. Treba dodať, že pre vyhovenie návrhu účastníka na oslobodenie od súdneho poplatku je v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve podmienky, a to že: 1/ oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2/ nejde o prípad

svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti vyhovieť. V danom prípade súd nevyhovel žiadosti dovolateľky z dôvodu nesplnenia prvej podmienky, keď dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala existenciu takých majetkových pomerov, ktoré by priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňovali. Dovolaťkou uvádzané skutkové okolnosti teda v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom odvolacieho súdu bola znemožnená realizácia niektorého z jej procesných oprávnení.

S prihliadnutím na obsah dovolania, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že o oslobodenie od súdneho poplatku žiadajúci účastník konania, pokiaľ sleduje dosiahnutie úspechu svojej žiadosti, musí súdu vierohodným spôsobom preukázať svoje pomery rozhodujúce pre posúdenie opodstatnenosti jeho žiadosti (splniť si povinnosť tvrdenia a preukázania svojich nepriaznivých pomerov).

Žalobkyňa mala procesnú možnosť, aby doložila podanú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a preukázala, že jej pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, keďže aj v dôvodoch dovolania uviedla, že doklady o opodstatnenosti uplatneného nároku mala a má k dispozícii. Je totiž na účastníkovi – žiadateľovi o oslobodenie od súdnych poplatkov doložiť ako konkrétne pokrýva svoje životné potreby a že tieto jeho pomery oslobodenie od súdneho poplatku opodstatňujú. Súd (spravidla) nie je nijako bližšie informovaný o osobných a majetkových pomeroch žiadateľa. Je to žiadateľ, ktorý o svojich pomeroch má súd informovať (povinnosť tvrdenia) a predložiť dostatočné doklady, resp. označiť dôkazy, že jeho pomery oslobodenie od súdnych poplatkov opodstatňujú (dôkazná povinnosť); súd iba posúdi, či doklady (dôkazy) sú úplné (z hľadiska objasnenia pomerov žiadateľa), či v tomto smere nevyvolávajú pochybnosť a pod. V tomto smere žiadateľ má teda nielen povinnosť tvrdenia, ale i dôkaznú povinnosť – predložiť dostatočné doklady, resp. označiť dôkazy, že jeho pomery oslobodenie od súdneho poplatku opodstatňujú.

Z tohto dôvodu je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., rovnako ako skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením

dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Keďže procesná prípustnosť dovolania žalobkyne proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobkyni, nevyplýva ani z § 239 ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol toto jej dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2013

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková